

гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. - 2014. - Вип. 12(2). - С. 120-122.

6. Антипенко А. В. Терористичний конфлікт як об'єкт регулювання міжнародного права збройних конфліктів / А. В. Антипенко // Актуальні проблеми держави і права. - 2012. - Вип. 67. - С. 493-502.

7. Балтаг Д. Поняття, причини та класифікація тероризму / Д. Балтаг, О. Балан // Міжнародна конференція «Тероризм і національна безпека України». – К., 2012. – С. 30-32.

Белієва А.А., студентка

Науковий керівник: Соболь О.І., к.ю.н.,

доцент кафедри кримінально-правових дисциплін
юридичного факультету

(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ)

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НЕЗАКОННЕ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ АБО ВИКРАДЕННЯ ЛЮДИНИ

Розбудова правової держави та розвиток демократичних засад суспільного життя передбачають визнання пріоритету загальнолюдських цінностей. Згідно зі ст. 3 Конституції людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціально цінністю [1]. Проголосивши ці цінності, Україна прямує до правової держави, яка відповідно до Конституції гарантує кожному не тільки право на свободу та особисту недоторканність, а й дійовий механізм реалізації конституційних установлень. Однією з ефективних ланок такого механізму є кримінально-правові засоби, які передбачають встановлення відповідальності за посягання на життя, здоров'я, свободу та недоторканність особи.

Проблему незаконного позбавлення волі або викрадення людини досліджували такі відомі правознавці, як Р. Адельханян, П. Біленчук, Р. Белкін,

А. Дубровіна, В. Журавель, А. Іщенко, В. Коновалова, О. Колесніченко, Н. Кліменко, В. Кузьмічов, В. Лукашевич, В. Олішевський, А. Політов, А. Платонов, А. Ноур, В. Шепітько та ін

Злочини, пов'язані з викраденням людей, є досить поширеними в усьому світі. За офіційною статистикою, щороку їх жертвами стають близько 15 тис. осіб, із яких 10 тис. викрадають з метою отримання викупу. Актуальною ця проблема є й для України, де за даними Департаменту інформаційних технологій МВС України за останні три роки спостерігається істотне зростання кількості зареєстрованих злочинів за ст. 146 КК України [2]. Причому слід ураховувати, що злочини, пов'язані з незаконним позбавленням волі та викраденням людини, мають значну латентність [3, с. 155], та те, що ця проблема боротьби з незаконним позбавленням волі та викраденням людини набуває особливої актуальності в Україні.

Об'єктивна сторона незаконного позбавлення волі, викрадення людини та захоплення заручників полягає у протиправному перешкоджанні людині вільно обирати своє місце перебування та позбавленні свободи переміщення у просторі шляхом фізичного обмеження.

Незаконне позбавлення волі або викрадення людини відрізняються від захоплення заручників особливою метою, яку переслідує суб'єкт злочину, і яка є обов'язковою ознакою складу злочину. Діючи з прямим умислом, винний має на меті спонукання родичів заручника, державної або іншої установи, підприємства чи організації, фізичної, юридичної або службової особи до здійснення, або, навпаки, утримання від здійснення будь-якої дії як умови звільнення заручника. Інакше кажучи, злочинець пов'язує звільнення заручників із задоволення своїх вимог, які він висуває вказаним вище особам і органам держави.

Зокрема, при незаконному позбавлення волі або викраденні людини, винна особа має на меті: 1) заволодіти майном потерпілого чи інших осіб; 2) одержати вигоди майнового характеру (набувати певні майнові права, створити чи зберігати можливість фактичного користування чи розпорядження

майном завдяки позбавленню такої можливості власника чи володільця майна, які позбавлені таких прав через їх викрадення та послідуочу примусову ізоляцію – позбавлення волі) [4, с. 150-151].

Викрадення людини або позбавлення волі з корисливих мотивів необхідно відрізнати від захоплення заручників з тих же мотивів. При захопленні заручників винний зацікавлений в широкому розголосі своїх вимог. У випадках викрадення людини чи позбавлення її волі вимогу про викуп пред'являється вузькому колу осіб, місце утримання викрадених осіб тримається в таємниці [5, с. 15].

Викрадення людини - є вкрай небезпечним діянням, нерідко «ціною» якого виступає людське життя, та її безпека. За останні два роки викрадення людей в Україні стали масовими. Зникають Українці і в зоні АТО і далеко за її межами.

Суб'єктивна сторона злочину характеризується прямим умислом: особа усвідомлює, що за законом вона не має права позбавляти волі іншу особу, але бажає це зробити. Мотиви незаконного позбавлення волі можуть бути різні, крім суспільно корисних. Ставлення особи до тяжких наслідків незаконного позбавлення волі може бути умисним або необережним.

Потерпілим від злочину може бути будь-яка особа, в тому числі малолітній. Незаконне позбавлення волі може бути здійснено шляхом застосування фізичного насильства (наприклад, потерпілого зв'язують і замикають в підвалі, помішують у заздалегідь підготовлене місце тощо), а також шляхом психічного насильства (наприклад, під загрозою зброї потерпілого примушують слідувати за викрадачем). Воно може бути вчинене і шляхом обману (наприклад, людину заманюють в будь-яке місце і замикають з метою позбавлення волі). Найнебезпечнішим видом незаконного позбавлення волі є викрадення людини, тобто таємне або відкрите захоплення і утримання потерпілого викрадачем. Викрадення майже завжди супроводжується фізичним або психічним (погрози) насильством. Спеціальним потерпілим у даному злочині є малолітня особа.

З урахуванням вище зазначеного пропонуємо викласти дану статтю із підвищенням санкції за злочин та з урахуванням такого кваліфікаційного виду цього злочину, як вчинення незаконного позбавлення волі або викрадення людини, щодо жінки, яка завідомо для винного перебувала у стані вагітності. Також хотілося б зазначити, що потрібна постійна робота по вдосконаленню системи застосування відповідальності за викрадення людини щодо підвищення її ефективності, з тим, щоб успішно вирішити завдання викорінення злочинності в Україні.

Список використаних джерел:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30
2. Статистика МВС України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/233004>
3. Голина В. В. Преступления против свободы и воли личности: криминологическая характеристика и проблемы предупреждения / В. В. Голина // Злочини проти особистої волі людини / редкол. : В. Сташис (гол. ред.) та ін. - Х., 2002. - 240 с.
4. Беляева Н., Орешкина Т., Квалификация преступлений, посягающих на личную свободу человека // Законность – 1994. - №11. – С. 15-18.
5. Акімов М. Відмежування захоплення заручників від незаконного позбавлення волі та викрадення людини // Вісник прокуратури. – 2002.- №2. – С. 33-37.